

Nr 27.

Ankom till riksdagens kansli den 10 mars 1939 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om åtgärder mot tuberkulos hos nötkreaturen jämte i ämnet väckta motioner.

(1:a avd.)

I årets statsverksproposition, nionde huvudtiteln, punkt 79, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till Förekommande och hämmande av smittsamma husdjursjukdomar: Åtgärder mot tuberkulos hos nötkreaturen för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av 2,000,000 kronor.

I samband härmed har utskottet till behandling förehaft två inom andra kammaren väckta, till utskottet hänvisade motioner, nämligen

1) nr 249 av herr *Wallén*, vari hemstälts,
att riksdagen måtte besluta,

dels att varje icke redan reaktionsfri besättning inom landet skall efter en övergångstid av åtta år obligatoriskt vara ansluten till det statsunderstödda klinisk-bakteriologiska bekämpandet av smittfarliga tuberkulosformer,

dels att ersättning av statsmedel för utdömda smittfarliga tuberkulösa nötkreatur inom till det statsunderstödda klinisk-bakteriologiska tuberkulosbekämpandet anslutna besättningar må utgå jämväl för djur, som blivit utdömda i anslutning till den första undersökningen,

samt dels att ifrågavarande ersättning må utgå med ett konstant belopp av minst 75 kronor per utdömt smittfarligt tuberkulöst nötkreatur eller i fall, då jämväl isolerad, tuberkulosfri ungdjursuppfödning anordnats, med ett belopp av 125 kronor per utdömt smittfarligt nötkreatur;

2) nr 262 av herr *Sandberg m. fl.*, vari hemstälts,

att riksdagen måtte besluta att till förekommande och hämmande av tuberkulos inom mindre ladugårdsbesättningar understöd icke överstigande 500 kronor må kunna tilldelas djurägare, som är understödsberättigad enligt Kungl. Maj:ts kungörelse den 20 december 1912 (nr 376), och att Kungl. Maj:t äger att av anslaget till åtgärder mot tuberkulos hos nötkreaturen under budgetåret 1939/40 disponera härför erforderligt belopp.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för motionerna, hänvisas till dessa.

Från och med år 1898 har riksdagen varje år beviljat anslag till förekommande och hämmande av tuberkelsjukdomar hos nötkreaturen. Anslaget,

som har karaktär av förslagsanslag, har för innevarande budgetår uppförts med 1,500,000 kronor. Anslaget disponeras till huvudsaklig del enligt bestämmelserna i dels fyra den 30 juni 1934 utfärdade kungörelser: nr 402 om vissa åtgärder mot tuberkulos hos nötkreatur, nr 403 om åtgärder mot tuberkulos i juret och könsorganen hos nötkreatur, nr 404 angående ersättning till veterinär för vissa åtgärder mot tuberkulos hos nötkreaturen och nr 436 om införsel av nötkreatur till de sex nordligaste länen och Gotlands län, dels ock kungörelsen den 20 december 1912 (nr 376) angående villkoren för erhållande av understöd vid bemödanden till förekommande och hämmande av tuberkulos inom mindre ladugårdsbesättningar.

Enligt 10 § kungörelsen 402/1934 må djurägare för nötkreatur, som nedslaktats på grund av att djuret vid klinisk-bakteriologisk undersökning, som företagits i anslutning till kontrollundersökning med tuberkulin, befunnits behäftad med tuberkulos i smittfarlig form, erhålla ersättning av statsmedel med hälften av djurkroppens värde, dock högst med sjuttiofem kronor, eller, om djuret helt kasseras, med femtio kronor.

I 16 § första stycket samma kungörelse stadgas, att djurägare må för nötkreatur, som nedslaktas på grund av att tuberkulos i smittfarlig form upptäckts vid andra eller därefter följande klinisk-bakteriologisk undersökning, sedan djurägaren anslutit sig till bekämpandet av tuberkulos enligt kungörelsen, kunna erhålla ersättning av statsmedel med en fjärdedel av djurkroppens värde, dock högst med femtio kronor, eller, om djuret helt kasseras, med tjugufem kronor.

Andra stycket sistnämnda paragraf lyder: »Ersättning, som i första stycket sägs, må bestämmas till hälften av djurkroppens värde, dock högst sjuttiofem kronor, eller vid totalkassation femtio kronor, under förutsättning

att djurägaren inrättat särskild, betryggande isolerad ungdjursavdelning, dit alla nyfödda nötkreatur föras och där djuren kontrolleras genom tuberkulinundersökning,

att till nämnda avdelning överförda djur allt framgent hållas avskilda från reagerande djur, samt

att den reagerande delen av nötkreatursbesättningen icke underhålles genom nyförvärv.»

Jämlikt kungörelsen 376/1912 må ett belopp av högst 2,000 kronor användas till understöd vid bemödanden till förekommande och hämmande av tuberkulos inom mindre ladugårdsbesättningar. Dyligt understöd, som icke får överstiga 300 kronor, må kunna tilldelas djurägare, vilkens odlade jord icke överstiger sammanlagt 50 hektar och som idkar jordbruk såsom huvudsaklig näring eller väsentlig binäring samt visar sig underhålla sin kreatursbesättning huvudsakligen genom eget pålägg.

I enlighet med särskilda Kungl. Maj:ts beslut har av ifrågavarande anslag för vart av budgetåren 1931/32—1933/34 ett belopp av högst 5,000 kronor fått användas i enlighet med bestämmelserna i kungörelsen nr 376/1912 till understöd vid bemödanden till förekommande och hämmande av tuberkulos inom mindre kreatursbesättningar samt för varje budgetår från och med 1934/35 ett belopp av högst 7,000 kronor.

Kungl. Maj:ts framställning innebär i förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår en ökning med 500,000 kronor.

Motionen II: 249 avser *dels* tvångsanslutning av nötkreatursbesättningar till det statsunderstödda klinisk-bakteriologiska bekämpandet av smittfarliga tuberkulosformer, *dels ock* viss utvidgning till möjligheten att erhålla ersättning för nötkreatur, som i anledning av berörda bekämpande nedslaktats.

Motionen II: 262 avser *dels* höjning av maximibeloppet av ersättning enligt kungörelsen 376/1912 från 300 till 500 kronor *dels ock* bemyndigande för Kungl. Maj:t att av detta anslag därför disponera erforderligt belopp.

Vidkommande till en början de i motionen II: 249 framställda yrkandena vill utskottet erinra, att departementschefen på grund av den utveckling tuberkulosbekämpandet numera uppnått framhållit, att en översyn av gällande bestämmelser å hithörande område bör ske. De förslag, som avses med denna motion, torde vara så omfattande och medföra så höjda anspråk på statsbidrag, att de icke utan en föregående ingående utredning böra genomföras. I samband med den av departementschefen bebådade översynen av hithörande bestämmelser synes det därför utskottet lämpligt, att berörda utredning verkställs. Då utskottet förutsätter, att utredningen igångsättes utan öröjsmål, torde särskild åtgärd från riksdagens sida i anledning av motionen II: 249 icke vara erforderlig.

Utskottet.

Vad härefter angår framställningen i motionen II: 262 om höjning av maximibeloppet för ersättning jämlikt kungörelsen nr 376/1912 från 300 kronor till 500 kronor till mindre ladugårdsbesättningar synas starka skäl tala för en sådan förhöjning. Ej heller en dylik förändring av grunderna för disponerande av detta anslag synes utskottet böra vidtagas nu, innan den av departementschefen bebådade översynen av bestämmelserna å hithörande område hunnit verkställas. I samband därmed torde givetvis även övriga föreskrifter i kungörelsen nr 376/1912 böra underkastas omprövning. Med hänsyn härtill kan utskottet icke biträda ifrågavarande yrkande i motionen II: 262. Emellertid har utskottet uppmärksammat, att bidrag i enlighet med berörda kungörelse i allmänhet ej oväsentligt understiga det nu gällande maximibeloppet, 300 kronor. En höjning av dessa bidrag synes utskottet önskvärd. Utskottet förutsätter därför, att Kungl. Maj:t vid utfärdande av föreskrifter rörande ifrågavarande anslags disposition för nästa budgetår vederbörligen beaktar detta förhållande och om möjligt ställer ett ökat belopp till förfogande för ändamålet.

Kungl. Maj:ts anslagssäskande har icke föranlett någon utskottets erinran. Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

A) att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts framställning till *Förekommande och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar: Åtgärder mot tuberkulos hos nötkreaturen* för budgetåret 1939/40 anvisa ett *förslagsanslag* av 2,000,000 kronor;

Jordbruksutskottets utlåtande Nr 27.

B) att motionen II:249 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

C) att motionen II:262 må, i den mån den ej kan anses besvarad genom vad utskottet sålunda anfört, icke föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 10 mars 1939.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Sederholm, Granath, Tjällgren, Hansson, von Stokenström, Anderberg, Beck-Friis* och *Svedberg* samt

från andra kammaren: herrar *Johansson* i Björnlunda, *Olsson* i Rödningsberg, *Carlström, Casenberg, Ericsson* i Sörsjön, *Liedberg, Karlsson* i Munkedal och *Pettersson* i Rosta.
